

Finanční trhy

Cenné papíry

Burza

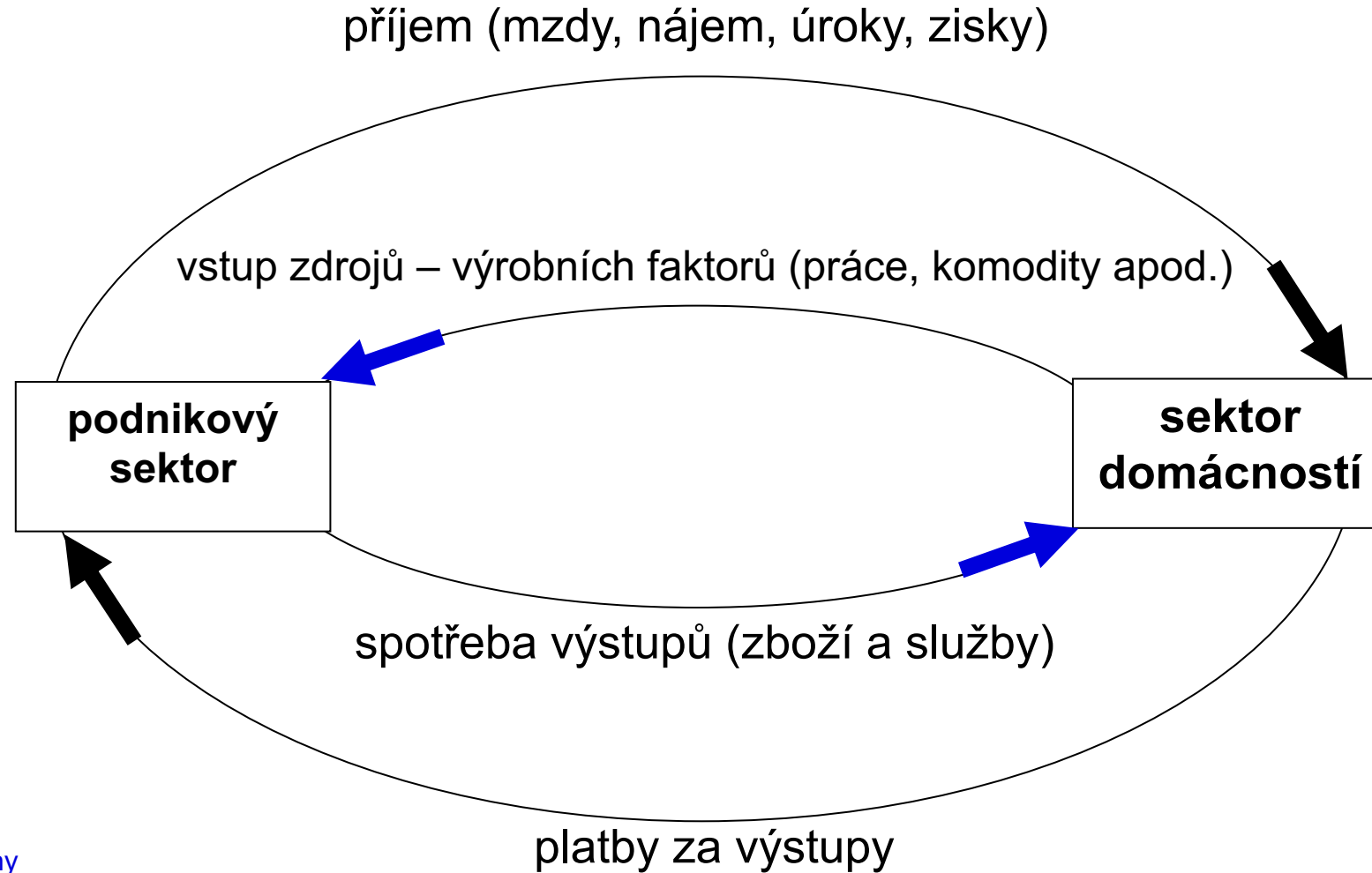
Obsah

- Co to je finanční trh, jaké jsou jeho funkce.
- Účastníci finančního systému.
- Kritéria a členění.
- Globální data.
- Současnost a budoucnost

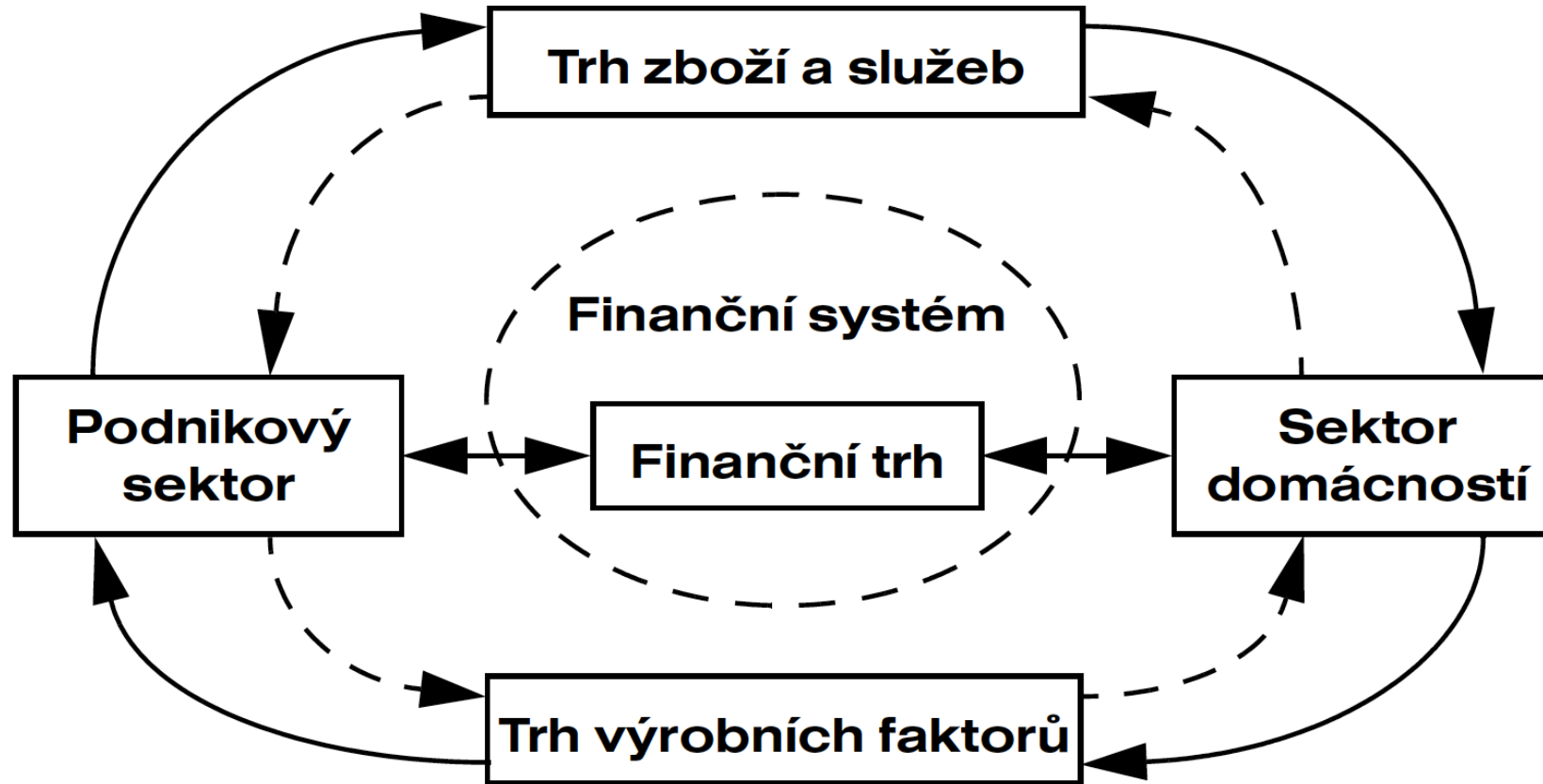
Model ekonomického systému

- Předpokládá, že ekonomice existují pouze dva sektory, a to sektor domácností (households) a sektor podnikový (businesses).
- Domácnosti
  - jsou výhradními vlastníky všech výrobních faktorů (práce, půdy, kapitálu), které nabízejí podnikům
- Podniky
  - vyrábí pomocí výrobních faktorů domácností zboží a služby, které nakupují a spotřebovávají domácnosti
- Ekonomika
  - je ekonomikou uzavřenou (neexistuje propojení se zahraničím)
- Neexistuje vládní sektor (tzn. žádné vládní příjmy, žádné vládní výdaje, úvěry)

Ekonomický systém

Ekonomický a finanční systém

Finanční trh

- Trh (obecně) je místo, kde se střetává nabídka statků, služeb a finančních prostředků s poptávkou po nich
- Finanční trh
  - je souhrn investičních instrumentů, institucí, postupů a vztahů.
  - Souhrn finančních instrumentů, institucí a subjektů, které realizují finanční operace, při nichž dochází k přelévání volných finančních zdrojů mezi přebytkovými a deficitními jednotkami na dobrovolném smluvním základě.
  - Díky nabídce a poptávce zde vzniká cena finančního aktiva.

Účastníci finančního systému

- Deficitní subjekty
- Přebytkové subjekty
- Finanční zprostředkovatelé
- Orgány ochrany a regulace finančního trhu

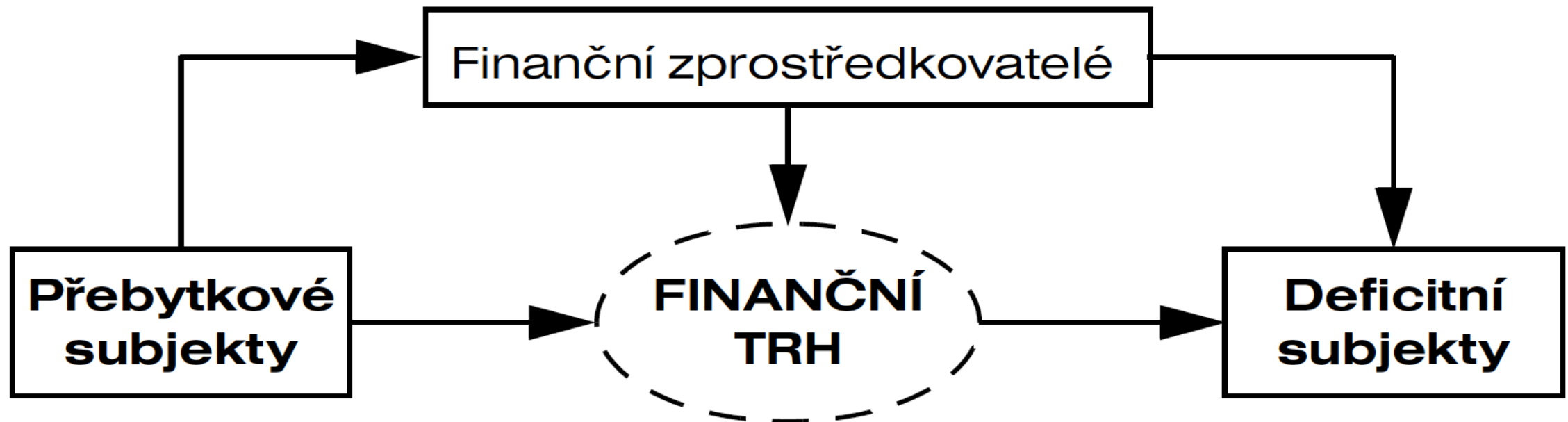
Funkce finančního trhu

- Shromažďovací
  - Dochází k dočasnému shromáždění volných finančních prostředků přebytkových subjektů
- Depozitní
  - Přebytkové subjekty mohou ukládat, resp. Investovat dočasně volné finanční prostředky
- Alokační
  - Přesun dočasně volných finančních prostředků přebytkových subjektů k deficitním
- Likvidity (obchodní)
  - Zajištění obchodovatelnosti investičních nástrojů
- Cenotvorná (informační)
- Uchovatele hodnoty
- Snížení rizika
  - prostřednictvím pojištění, finančních derivátů, diverzifikací portfolia apod.

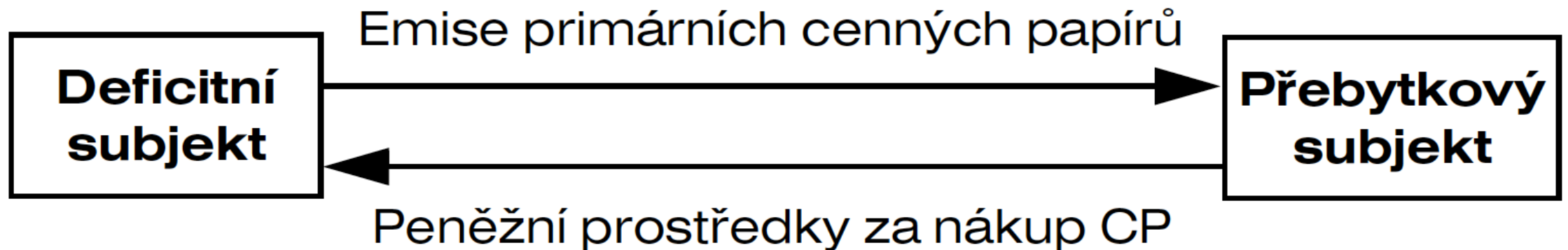
Deficitní a přebytkové subjekty

- Deficitní subjekt potřebuje realizovat svůj záměr (nákup nemovitosti, obnova vozového parku, inovace IT technologií apod.), ale k této realizaci nemá potřebné finanční prostředky. Přebytkový subjekt není naopak schopen v daném okamžiku uplatnit všechny své nakumulované zdroje, a proto je může nabídnout k využití deficitním subjektům.

Přímé financování

- U přímého financování dochází k obchodu přímo mezi věřitelem (přebytkový subjekt) a dlužníkem (deficitní subjekt).
- Zpravidla však má tato forma financování velké transakční náklady

Polopřímé financování

- Polopřímé financování je určitou formou nepřímého financování, jelikož do vztahu mezi deficitním a přebytkovým subjektem vstupuje právě finanční zprostředkovatel.

Nepřímé financování

- Finanční zprostředkovatel obchoduje na svůj účet.
- Je tedy schopen přijímat primární CP a emitovat sekundární CP, čímž se nejen snižují transakční náklady, ale dochází také k určitému zajištění rizika spojeného s primárními CP.
- Realizace emise sekundárních CP probíhá na sekundárním trhu.

Finanční trh – distribuce (rozdělení) výnosů

- Finanční trh je „hra s nulovým součtem“ (v poměru k tržním výnosům)
- I v malém měřítku (z pohledu drobných investorů) zůstává finanční trh hrou s nulovým součtem.
- Za každou investicí je v pozadí mnoho zúčastněných stran.

Cíl: Nebýt nejslabším článkem tohoto řetězce.

Cizí a vlastní kapitál

- Firma potřebuje v reálné ekonomice peníze a hledá financování svých záměrů, někoho, kdo poskytne zdroje – finance.
- Aby takový finančník vůbec našel, nabízí se finanční pobídky, například platby úroků za půjčené peníze.
- Tato forma financování se nazývá **cizí kapitál**.
- Alternativou k cizímu kapitálu je, že majitel firmy může investorovi přímo nabídnout podíl ve firmě (např. formou akcií)
- Tato forma financování se nazývá **vlastní kapitál**.

Cenné papíry

- Cenné papíry původně sloužily k tomu, aby poskytovaly likviditu firmám z reálné ekonomiky.
- Firma bude přirozeně chtít zaplatit co nejnižší úrok.
- Firma musí investorům za poskytnuté prostředky něco nabídnout (protislužbu):
  - 1) Kompenzaci investorům, že nevyužijí peníze pro sebe
  - 2) Kompenzaci za riziko, že případná transakce selže (nebude úspěšná)

Cenné papíry

- V pseudo-médiích jsou cenné papíry (a jejich vlastnosti a přínosy) vždy prezentovány, diskutovány a popisovány z pohledu čtenáře, tj. z pohledu investora.
- Vzniká tím dojem, že smysl cenných papírů spočívá v tom, otevřít drobným investorům nové příležitosti a umožnit jim dosáhnout výnosu (zisku).
- Smysl CP je především v tom, že poskytují likviditu společností z reálné ekonomiky.

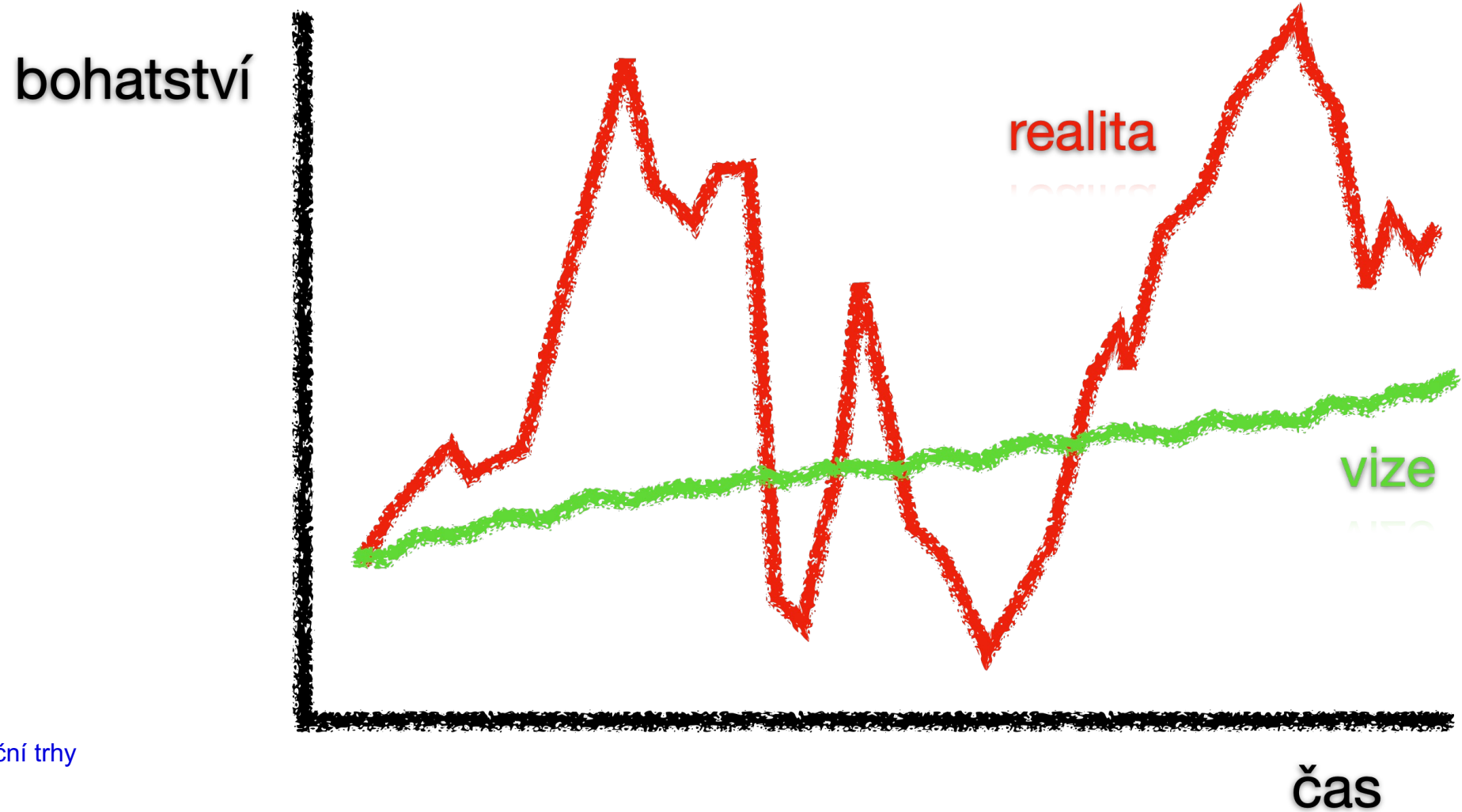
Finanční segment

- Drobní investoři mají příliš málo peněz na to, aby je mohli investovat (diverzifikovat) do mnoha různých forem CP a potřebují dát svůj majetek dohromady.
- Na světě je přibližně **8 000** společností, jejichž akcie jsou likvidní a je s nimi obchodováno na burzách.
- Na druhé straně existuje více než **150 000** akciových fondů a mnoho milionů různých strukturovaných produktů a derivátů, které sází na určité kurzovní změny těchto 8 000 akcií.
- Vznikl obrovský průmyslový segment, bez toho, aby se v důsledku toho stal skutečný svět stal větším nebo krásnějším.

Finanční segment (II)

- Výnosy vznikají pouze v ekonomice.
- Abychom pochopili, co je dlouhodobě bezpečná investice, potřebujete ekonomické znalosti.
- V kapitalistickém systému (v ekonomice) je pozoruhodná jeho brutalita.
- Firmy bez vysokých výnosů z vlastního kapitálu, nemají oprávnění přežít.
- Nestačí být pouze „v černých číslech“; v některých segmentech financí, se očekávají výnosy z vlastního kapitálu až do výše **20 procent**.
- Znakem kapitalismu je, že z krize vychází posílen (silnější).

Realita se liší od teorie

Kritéria a členění

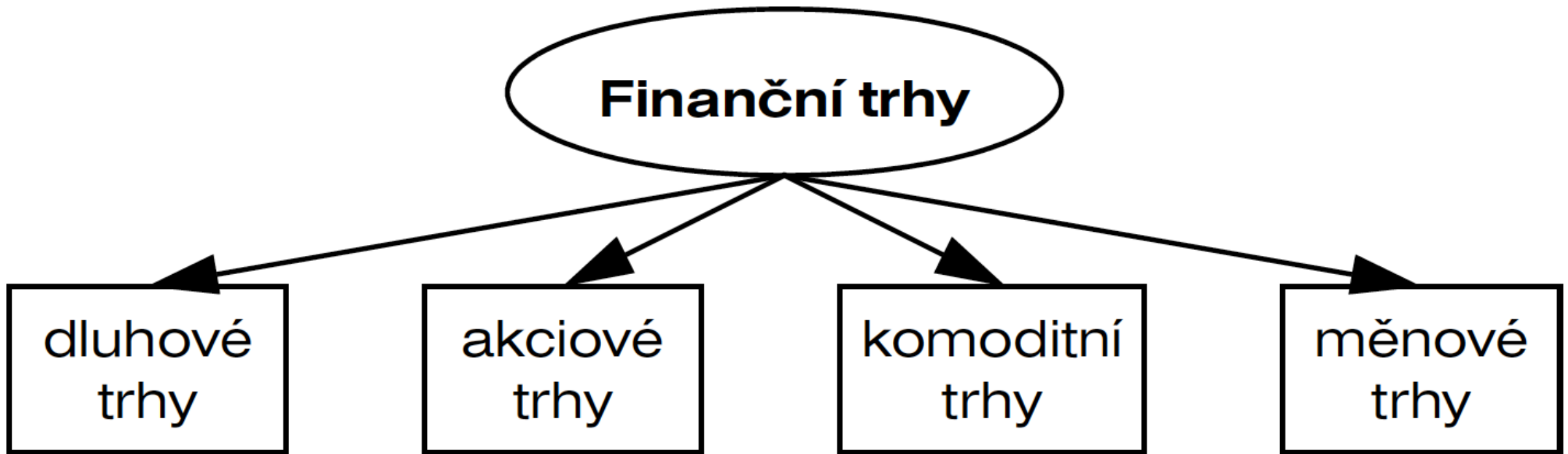
Kritéria a členění finančních trhů (I)

- Dle formy obchodu
  - fyzické trhy s reálnou alokací produktu (např. futures, opce)
  - přímé, elektronické trhy bez přítomnosti produktů
- Dle doby obchodu
  - kontinuální, stále probíhající trhy (akcie, dluhopisy...)
  - aukční, svolávací trhy (call markets) v určitém čase (opce...)
- Dle splatnosti produktu
  - peněžní trh (money market) – splatnost finančních aktiv do 1 roku
  - kapitálový trh (capital market) – splatnost finančních aktiv delší než 1 rok

Kritéria a členění finančních trhů (II)

- Dle obsahu a charakteru instrumentu
  - dluhové trhy – s úvěry, půjčkami a dluhovými cennými papíry (dluhopisy)
  - akciové trhy – cenné papíry s teoreticky nekonečnou dobou splatnosti (akcie)
  - komoditní trhy – trhy s komoditami a drahými kovy (zlato, stříbro)
  - měnové trhy – zahrnují devizový a valutový trh

Kritéria a členění finančních trhů (II)

Kritéria a členění finančních trhů (III)

– Dle obchodovatelnosti instrumentu

Primární trhy (I)

- Primární trhy jsou trhy s novými emisemi cenných papírů.
- Emitent cenného papíru (deficitní subjekt) zde získává volné finanční prostředky.
- Přípravu a provedení emisního obchodu včetně jeho následného zajištění a podpory provádí buď emitent sám (vlastní emise) nebo využívá služeb investiční banky nebo obchodníka s cennými papíry (cizí emise).

Primární trhy (II)

Primární trh s cennými papíry může mít podobu:

– primárního veřejného trhu

- emise je nabízena široké investorské veřejnosti formou veřejné nabídky, volného prodeje nebo tendru, přičemž je emise schvalována nebo registrována regulatorním orgánem (cenný zdroj informací pro investory – prospekt cenného papíru).
- Jedná se o tzv. veřejnou emisi.

– primárního neveřejného trhu

- cenné papíry nabízeny pouze předem vymezené skupině investorů, kteří jsou obeznámeni se situací emitenta, a proto zpravidla není požadováno vyhotovení prospektu cenného papíru.
- Prvotní majitelé zpravidla drží cenný papír po celou dobu jeho životnosti, a proto nepožadují, aby byl cenný papír obchodován na organizovaných trzích.
- Jedná se o tzv. soukromou emisi (nižší náklady než veřejná).

Sekundární trhy (I)

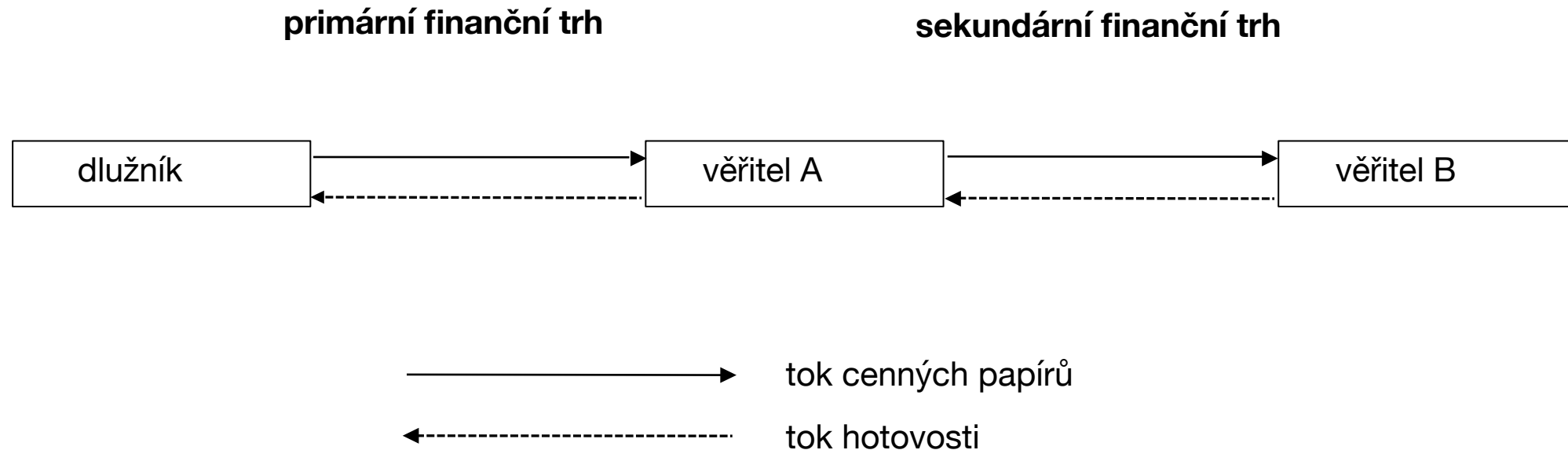
- Sekundární trhy jsou trhy s již emitovanými produkty (cennými papíry).
- Transakce nevytvářejí pohledávky za prvotními dlužníky a obchod se uskutečňuje pouze mezi investory.
- Jde o trh se „starými“ finančními instrumenty, které se pohybují od jednoho investora ke druhému.
- Emitent cenného papíru na tomto trhu již nezískává žádné další volné finanční prostředky.
- Typickým příkladem je burza, která zajišťuje likviditu cenného papíru.

Sekundární trhy II

Lze dělit na:

- veřejný sekundární trh
  - organizovaný (burza nebo mimoburzovní trh)
  - neorganizovaný trh (např. OTC – obchody přes přepážku nebo obchody s licencovaným obchodníkem s cennými papíry, který může prodávat a nakupovat cenné papíry z a do svého portfolia)
- neveřejný sekundární trh
  - individuálně dohodnuté prodeje či nákupy cenných papírů přímo mezi potenciálními zájemci o nákup a vlastníky určitých cenných papírů za dohodnutou cenu a v dohodnutém objemu. Transakce uzavírány buď přímo mezi prodávajícím a nakupujícím nebo pomocí zprostředkovatele.

Vztah mezi primárním a sekundárním trhem

Zdroj: JÍLEK, J. *Finanční trhy*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1997, str. 50

Primární a sekundární trhy

- Každý sekundární trh má trh primární, primární trh však nemusí mít trh sekundární.
- Primární a sekundární trhy jsou promptní i termínované.

Globální data

10 největších globálních firem

1980	1990	2000	2010	2020
 IBM	 NTT	 Microsoft	 Exxon Mobil	 Microsoft
 AT & T	 Bank of Tokyo-Mit-subishi*	 General Electric	 Petro China	 Apple
 Exxon	 Industrial Bank of Japan	 NTT DoCoMo	 Apple Inc.	 Amazon
 Standard Oil	 Sumitomo Mitsui Banking*	 Cisco Systems	 BHP Billiton	 Google
 Schlumberger	 Toyota Motors	 Walmart	 Microsoft	 Facebook
 Shell	 Fuji Bank	 Intel	 ICBC	 Alibaba
 Mobil	 Dai-Ichi Kangyo Bank	 NTT	 Petrobras	 Tencent
 Atlantic Richfield	 IBM	 Exxon Mobil	 China Construction Bank	 Johnson & Johnson
 General Electric	 UFJ Bank	 Lucent Technologies	 Royal Dutch Shell	 JP Morgan Chase
 Eastman Kodak	 Exxon	 Deutsche Telekom	 Nestlé	 Exxon Mobil

Největší globální správci majetku 1Q/2023

- dle Assets under management
(v miliardách USD)

1	BlackRock	United States		9.090
2	The Vanguard Group	United States		7.600
3	Fidelity Investments	United States		4.240
4	State Street	United States		3.600
5	Morgan Stanley	United States		3.131
6	JPMorgan Chase	United States		3.006
7	Goldman Sachs	United States		2.672
8	Crédit Agricole	France		2.660
9	Allianz	Germany		2.364
10	Capital Group	United States		2.300
11	Amundi	France		2.103
12	Bank of New York Mellon	United States		1.910
13	UBS	Switzerland		1.830
14	Pimco	United States		1.800
15	Edward Jones Investments	United States		1.700
16	Deutsche Bank	Germany		1.492
18	Invesco	United States		1.484
19	Legal & General	United States		1.477
20	Bank of America	United States		1.467

Globální aktiva (07/2023)

			tržní kapitalizace		cena			tržní kapitalizace		cena	
1		Gold	12,822	T	1.943,00	11		Meta (Facebook)	728,66	B	284,33
2		Apple	2,909	T	185,01	12		Bitcoin	561,89	B	28.951,00
3		Microsoft	2,513	T	338,05	13		TSMC	539,28	B	103,98
4		Saudi Aramco	2,513	T	8,60	14		Visa	474,31	B	226,47
5		Alphabet (Google)	1,568	T	123,85	15		LVMH	461,22	B	922,74
6		Silber	1,229	T	23,09	16		UnitedHealth	437,07	B	469,39
7		Amazon	1,29	T	125,78	17		Eli Lilly	429,02	B	451,95
8		NVIDIA	1,082	T	438,08	18		Johnson & Johnson	426,52	B	164,13
9		Tesla	869,86	B	274,45	19		Tencent	418,01	B	43,69
10		Berkshire Hathaway	740,35	B	338,67	20		JPMorgan Chase	416,51	B	142,53

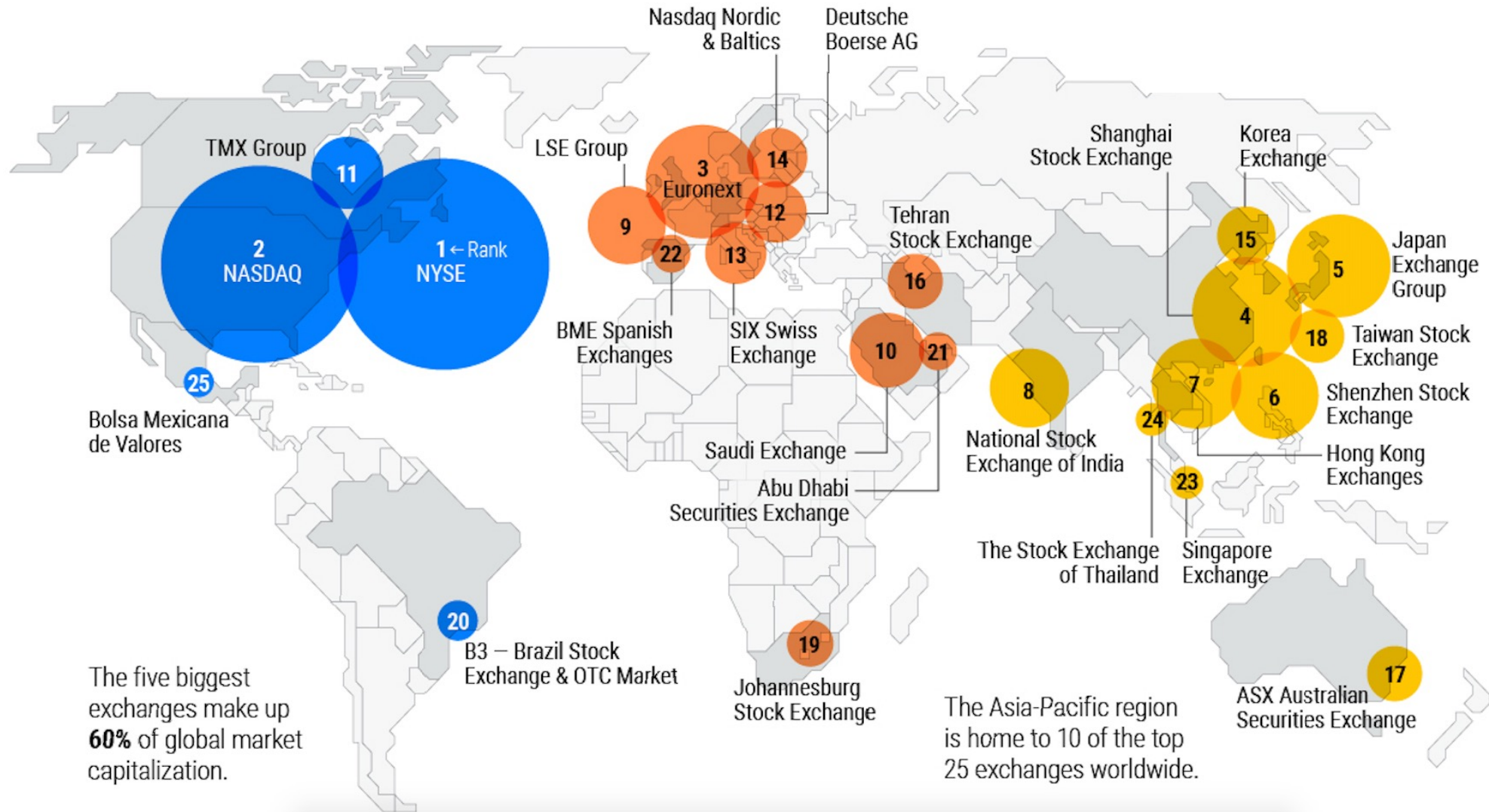
Největší globální burzovní trhy 2023

- dle tržní kapitalizace

(v bilionech USD)

1	New York Stock Exchange	United States		24,97
2	Nasdaq	United States		22,21
3	Shanghai Stock Exchange	China		7,1
4	Euronext	Europe		6,95
5	Japan Exchange Group	Japan		6,01
6	Shenzhen Stock Exchange	China		4,81
7	Hong Kong Stock Exchange	Hong Kong		4,62
8	National Stock Exchange	India		3,71
9	London Stock Exchange	United Kingdom		3,29
10	Toronto Stock Exchange	Canada		3,05
11	Saudi Stock Exchange (Tadawul)	Saudi Arabia		2,95
12	Deutsche Börse AG	Germany		2,23
13	SIX Swiss Exchange	Switzerland		2,03
14	Korea Exchange	South Korea		1,98
15	Nasdaq Nordic and Baltic Exchanges	Europe		1,94
16	Australian Securities Exchange	Australia		1,73
18	Taiwan Stock Exchange	Taiwan		1,71
19	Tehran Stock Exchange	Iran		1,58
20	Johannesburg Stock Exchange	South Africa		1,16

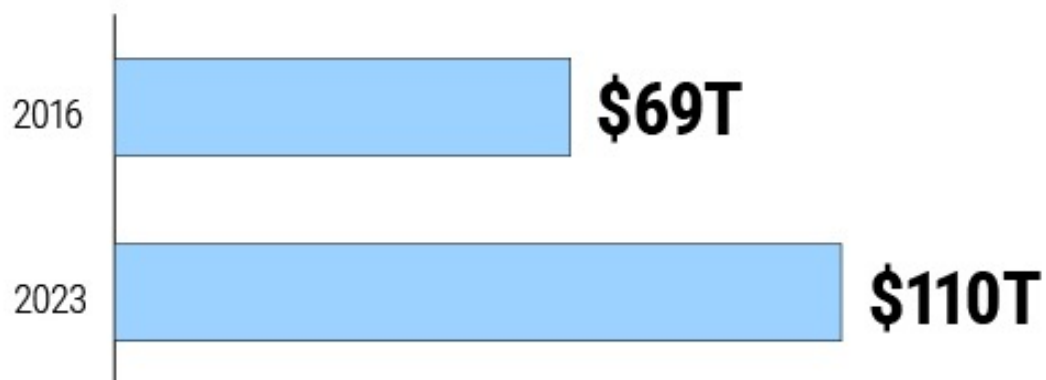
Globální burzovní trhy 2023

Globální burzovní trhy 2023

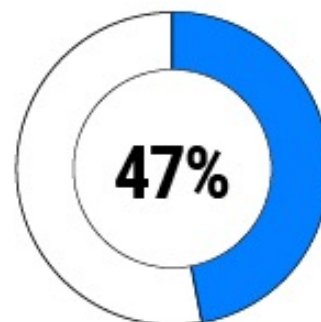
teritoriální rozložení

Total Market Value All Major Stock Exchanges

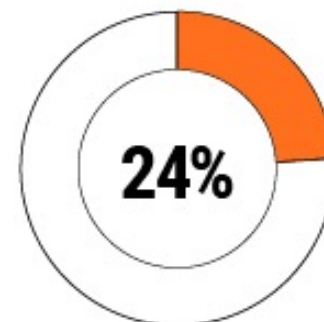

Data as of August 2023.
Source: World Federation of Exchanges

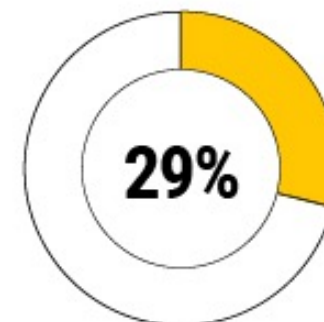
Market Share All Major Stock Exchanges

Americas

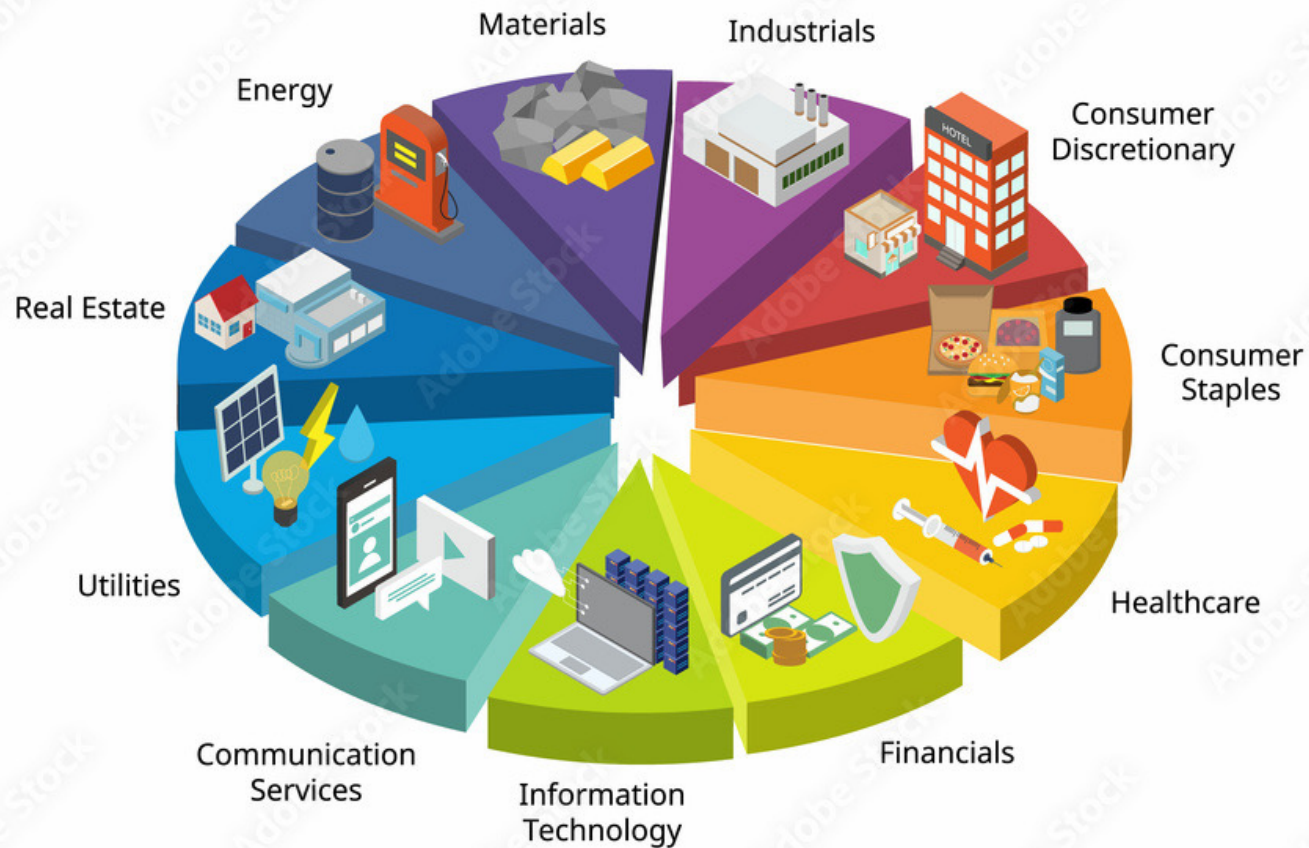
Europe, Middle East,
and Africa

Asia-Pacific

Akciové sektory

- **Energetický sektor** (Energy)
- **Materiály** (Materials)
- **Průmysl** (Industrials)
- **Veřejné služby** (Utilities)
- **Zdravotní péče** (Healthcare)
- **Finanční sektor** (Financials)
- **Spotřební zboží zbytné** (Consumer Discretionary)
- **Spotřební zboží základní potřeby** (Consumer Staples)
- **Informační technologie** (Information Technology)
- **Telekomunikační služby** (Communication Services)
- **Nemovitosti** (Real Estate)

Burza cenných papírů Praha

Dnes:

- největší organizátor trhu s cennými papíry v České republice
- řádný člen Federace evropských burz (FESE)
- Statut definované zahraniční burzy (tzv. „Designated Offshore Market“) od americké Komise pro cenné papíry a burzy (SEC)

Burza cenných papírů Praha - historie

- snahy o založení burzy
- 1871 založení Pražské burzy pro zboží a cenné papíry
- meziválečné období – období velkého rozmachu
- druhá světová válka a následující vývoj - konec obchodování na více než 60 let
- od počátku 90. let 20. století aktivity směřující k znovuoobnovení kapitálového trhu v České republice, resp. k založení burzy
- 6. duben 1993 první obchody na parketu pražské burzy
- kupónová privatizace

RM-System

- původně organizátor mimoburzovního trhu v České republice, dnes již ale organizátor burzovního trhu s cennými papíry (1.12.2008)
  - součást Finanční skupiny Fio
- * vznik RM-Systemu úzce spjat s kupónovou privatizací

Burza RM-SYSTÉM

RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů je trhem, na kterém se obchoduje s akciami předních českých i zahraničních společností jako například ČEZ, Telefónica CR, Unipetrol, Komerční banka, Erste Group Bank, NWR nebo Volkswagen, Deutsche Telekom, Intel, Nokia či Microsoft.

Historie české burzy sahá do roku 1993. Za dobu své existence poskytla služby více jak 3 milionům zákazníků. Pravidelně spolupracuje s řadou předních vysokých škol a dlouhodobě se angažuje ve vzdělávání veřejnosti.

[> Více o Škole investování](#)

Kurzy akcií

Název	Kurz	Změna(%)	Objem
CPI FIM	8,25	+0,61	73,71
ČESKÁ ZBRJOVKA GRP.	290,00	+2,84	33,35
ČEZ, A.S.	442,00	+0,34	1 205,94
DEUTSCHE TELEKOM AG	379,30	+0,34	83,43
EMAN	62,00	0,00	3,10
ERSTE GROUP BANK AG	476,00	+1,28	1 865,17
KARO INVEST	48,60	0,00	0,00
KOMERČNÍ BANKA	481,00	+2,12	1 091,56
NOKIA CORPORATION	93,50	+1,85	18,55
O2 C.R.	221,00	+0,91	417,94
VOLKSWAGEN AG ST.	3 901,00	+1,32	0,00

[> kompletní přehled](#)

Události

[Nokia Corporation - Changes in Nokia Corporation's own shares](#)
(14.10.2020)

[McDonald's reports third quarter 2020 comparable sales and raises cash dividend](#)
(14.10.2020)

[ČEZ, a.s. obdržel 1 463 mil. Kč na úroku z prodlení](#)
(14.10.2020)

[Stock Spirits Group PLC - Trading Statement and Notice of Results](#)
(14.10.2020)

[Komerční banka, a.s. - Hlavní akcionáři Komerční banky, a.s. k 30.9.2020](#)
(14.10.2020)

[> další zprávy](#)

Chci obchodovat

[➤ Dosud nemám akcie](#)

[➤ Mám akcie z privatizace](#)

[➤ Jsem licencovaný obchodník](#)

Zajímá Vás

- Internetové obchodování
- **ONLINE KURZY**
- e-Broker – vstup
- Aplikace EasyClient

Nejčastěji kladené dotazy

- Dividendy a vše kolem nich
- Jak koupit akcie?
- Volné pozice
- Historie burzy

Global Financial Centres Index (GFCI)

Žebříček finančních center dle GFCI

porovnává
konkurenceschopnost
globálních finančních center.

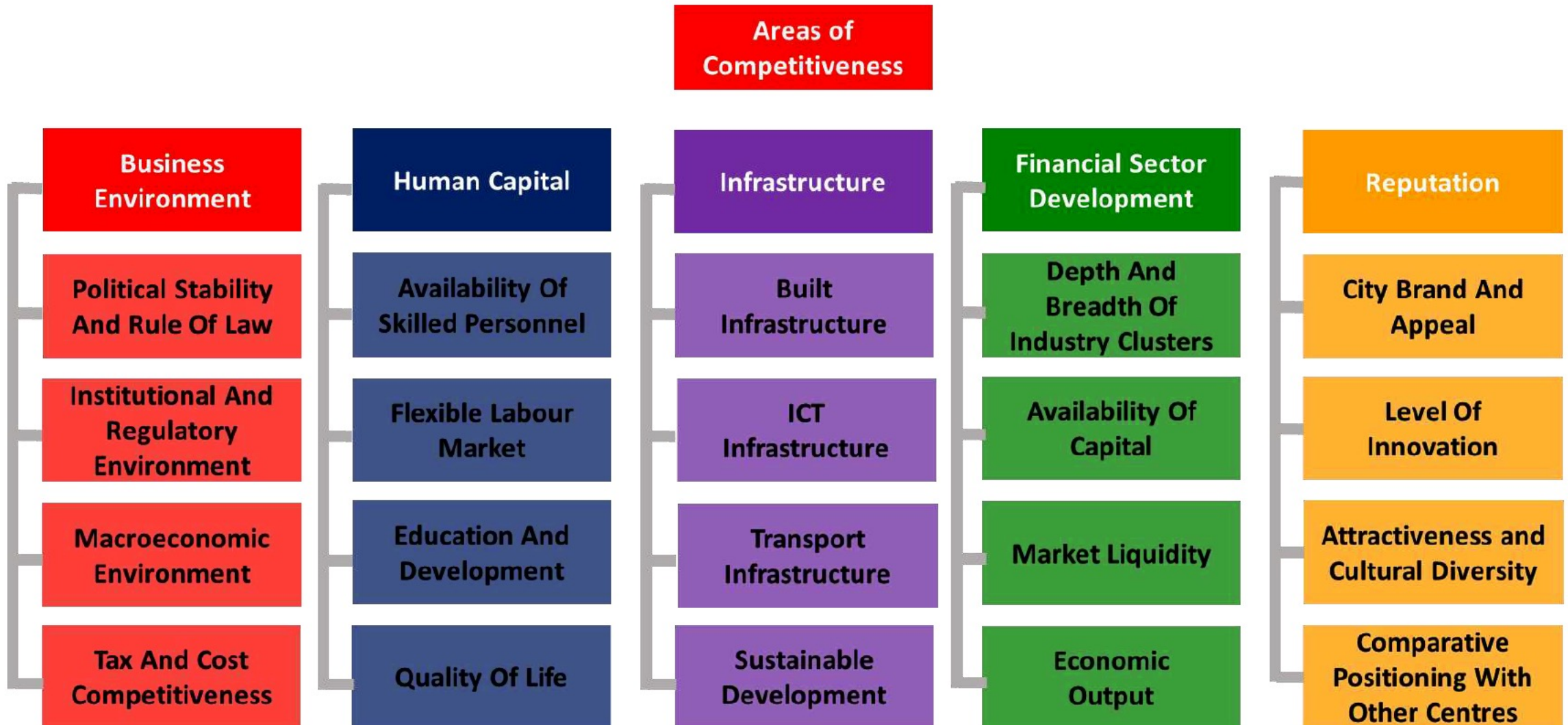
Opírá se o hodnocení
mezinárodních finančních
akterů a více než 100
indikátorů, které používají
vybrané organizace
(OECD, Světová banka)

Eastern European & Central Asian Centres

Centre	GFCI 34		GFCI 33		Change In	
	Rank	Rating	Rank	Rating	Rank	Rating
Astana	60	674	66	626	▲ 6	▲ 48
Prague	79	654	68	624	▼ 11	▲ 30
Tallinn	87	633	94	597	▲ 7	▲ 36
Riga	89	630	95	596	▲ 6	▲ 34
Warsaw	92	626	70	622	▼ 22	▲ 4
Cyprus	93	625	78	614	▼ 15	▲ 11
Athens	96	621	84	607	▼ 12	▲ 14
Vilnius	97	620	106	585	▲ 9	▲ 35
Sofia	101	615	91	600	▼ 10	▲ 15
Budapest	107	606	101	590	▼ 6	▲ 16
Almaty	109	604	96	595	▼ 13	▲ 9
Istanbul	110	603	90	601	▼ 20	▲ 2
Bratislava	112	601	93	598	▼ 19	▲ 3
Moscow	114	593	86	605	▼ 28	▼ 12
Baku	116	586	116	558	0	▲ 28
St Petersburg	118	581	115	563	▼ 3	▲ 18

Sledované oblasti

Současnost / Budoucnost

Faktory růstu na finančních trzích

- Levné peníze (přestává platit peníze mají opět „cenu“)
- Technologické inovace
- Jednoduchý přístup na kapitálový trh
- Chut' spekulovat

IMF International Monetary Fund

Největší nebezpečí pro globální finanční systém (analýza Q1/2023)

- Slabé banky
- Těžké období pro dlužníky
- Rizika poklesu nemovitostního trhu
- Fragilita (křehkost) finančních trhů
- Rostoucí segment stínového bankovníctví
- Finanční stabilita v Číně

Literatura

- Veselá, J.: Investování na kapitálových trzích. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 950 stran. ISBN 9788075982124. s. 21 – 35.
- Blake, D.: Analýza finančních trhů. 1. vyd. Praha : Grada, 1995. ISBN 80-716-9201-8. s. 21 – 34.